

Sygn. akt I C 923/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 lutego 2016 r.

Sąd Rejonowy w Lęborku I Wydział Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSR Aleksandra Sobczak - Michalak
Protokolant:	st. sekr. sądowy Katarzyna Dawidowska

po rozpoznaniu w dniu 18 lutego 2016r. w Lęborku

sprawy z powództwa T. L.

przeciwko Agencji Nieruchomości Rolnych z siedzibą w W.

o ustalenie

- ustala, że z dniem 20 czerwca 1991 roku powód T. L. nabył własność przyczepy S. D-47, o numerze ramy (...) od Państwowego Gospodarstwa Rolnego w C. Zakładu (...) w K.;
- zasądza od pozwanej Agencji Nieruchomości Rolnych z siedzibą w W. na rzecz powoda T. L. kwotę 697 zł (sześćset dziewięćdziesiąt siedem złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sygn. akt I C 923/15

UZASADNIENIE

Powód T. L. złożył w tut. Sądzie pozew przeciwko Agencji Nieruchomości Rolnych z siedzibą w W. (tak ostatecznie sprecyzowano oznaczenie pozwanego w piśmie z dnia 23.09.2015 roku, k. 27 – 29), domagając się ustalenia, że jest właścicielem przyczepy S. D / 47, o nr ramy (...), którą nabył w dniu 20.06.1991 roku od Państwowego Gospodarstwa Rolnego w C. Zakładu (...) w K.. Powód wskazywał, że posiada interes prawny w wytoczeniu powództwa o ustalenie, gdyż bez dokumentu potwierdzającego prawo własności ww. ruchomości nie ma prawnej możliwości zarejestrowania przyczepy. T. L. wniósł o zasądzenie stosownych kosztów procesu.

Pozwana Agencja Nieruchomości Rolnych z siedzibą w W.(dalej też jako (...)) w odpowiedzi na pozew wniosła o oddalenie powództwa w całości jako nieudowodnione w sposób wystarczający /przy czym trzeba zauważyć, że argumentacja biernie legitymowanej została ukształtowana tak, jakby stanowiła odpowiedź na wniosek o zasiedzenie ruchomości, zob. k. 21 – 21v/. Ostatecznie podniesiono zarzut braku legitymacji procesowej po stronie pozwanej.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

T. L. w dniu 20.06.1991 roku nabył od Państwowego Gospodarstwa Rolnego w C. Zakładu (...) w K. przyczepę S. D / 47, o nr ramy (...) (bez tabliczki znamionowej). Bezpośrednio po zakupie ww. przyrządu technicznego w dniu 27.06.1991 roku Powód dokonał opłaty skarbowej w wysokości 24.000,00 złotych. Następnie w dniu 17.02.1993 roku

– po wykonanym remoncie przyczepy wspólnie z kuzynem K. T. L. wykonał badania diagnostyczne pojazdu. Przyczepa do chwili obecnej jest użytkowana przez Powoda i znajduje się u niego na posesji.

Przy zakupie przyczepy obecny był ówczesny mechanik PGR w C. J. Z., który widział jak jest ona wydawana Powodowi. T. L. nabył przyczepę przy okazji wyprzedaży sprzętu przez Państwowe Gospodarstwa Rolne na początku lat dziewięćdziesiątych ubiegłego wieku. Powód uiszczył pełną cenę nabycia, gdyż inaczej przyczepa nie zostałaby mu wydana, na potwierdzenie czego uzyskał stosowne pokwitowanie, które w okresie późniejszym zaginęło.

(...) na wezwanie T. L. o udzielenie informacji, odpowiedziało, że w chwili obecnej nie dysponuje dokumentacją, związaną z zakupem przyczepy z uwagi na jej zniszczenie po okresie archiwizacji.

/ **Dowód** : dokumenty k. 8 – 15, przesłuchanie powoda k. 32, zeznania świadków k. 38/.

Sąd zważył, co następuje:

W ocenie Sądu, powództwo zasługiwało na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 189 kpc powód może żądać ustalenia przez sąd istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa, gdy ma w tym interes prawny. Z przepisu tego wynika, że tzw. powództwa o ustalenie mogą zmierzać w kierunku pozytywnym bądź negatywnym, a ich przedmiotem może być tylko prawo lub stosunek prawny. Przesłanką uwzględnienia tego rodzaju powództwa jest wykazanie przez stronę czynnie legitymowaną interesu prawnego. Jednocześnie przepis ten nie wskazuje, jak rozumieć to pojęcie. Definicję legalną interesu prawnego wprowadzono z kolei w art. 730¹ § 2 kpc - przy instytucji zabezpieczenia roszczenia. Zgodnie z tą normą interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia, istnieje wówczas, jeżeli brak zabezpieczenia uniemożliwi albo poważnie utrudni wykonanie zapadłego w sprawie orzeczenia lub w inny sposób uniemożliwi lub poważnie utrudni osiągnięcie celu postępowania. W sposób wyraźny ustawodawca łączy istnienie interesu prawnego z wynikiem postępowania, a ten - z jego celem. Korzystając jedynie posiłkowo z tej definicji trzeba stwierdzić, że powód ma interes prawny w wytoczeniu powództwa o ustalenie wtedy, gdy powództwo to może doprowadzić do udzielenia mu ochrony prawnej. Interes prawny istnieje wówczas, gdy sam skutek prawomocnego orzeczenia ustalającego zapewni powodowi ochronę jego prawnie chronionych interesów, czyli definitywnie zakończy istniejący spór lub prewencyjnie zapobiegnie powstaniu takiego sporu, a jednocześnie interes ten nie podlega ochronie w drodze innego środka (vide: Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz, M. Manowska (red.), Warszawa 2013, s. 366, a także wyrok SA w Białymstoku z dn. 23.05.2014 roku, sygn. I ACa 313/13).

Zdaniem Sądu, Powód wykazał w sposób jednoznaczny prawo własności do spornej ruchomości. Jednocześnie nie było podstaw do uwzględniania zarzutów Pozwanej dotyczących nieudowodnienia roszczenia. W pierwszej kolejności trzeba wyjaśnić, że (...) nie kwestionowała autentyczności przedłożonych do akt dokumentów (tu: zaświadczenie k. 12 – 13, potwierdzenie uiszczenia opłaty skarbowej, k. 14 - 15), wobec czego Sąd uznał, że są one prawdziwe i na ich podstawie dokonał części ustaleń faktycznych. Po drugie, w pełni spójne i logiczne, a także korespondujące ze sobą pozostawały zeznania przesłuchiowanych świadków J. Z. i K. L. /k. 38/ które ponadto były komplementarne (uzupełniające) w stosunku do wyjaśnień samego Powoda /k. 32/ i pozwalały na ustalenie sekwencji wydarzeń, związanych z zakupem spornej przyczepy.

Niewątpliwie w realiach przedmiotowej sprawy ustalenie czy powód nabył prawo własności do przyczepy miało charakter przesłankowy, niemniej na podstawie zaoferowanego przez Powoda materiału dowodowego można było zrekonstruować okoliczności nabycia przez niego prawa własności ruchomości, której dotyczy spór.

Przede wszystkim należy wskazać, że świadkowie oraz Powód w sposób jednoznaczny wskazywali, że zakup omawianego urządzenia nastąpił przy okazji wyprzedaży sprzętu z PGR jaki miał miejsce na początku lat dziewięćdziesiątych ubiegłego wieku. Jak wyjaśniał sam Powód, a co zostało potwierdzone w zeznaniach świadka J. Z., przyczepę nabył najprawdopodobniej w dniu 20.06.1991 roku (świadek z kolei wskazywał, że było to w maju lub czerwcu 1991 roku, zob. k. 38). Jednocześnie świadek ten zeznał, że w PGR w C. Zakładzie (...) w K. obowiązywała „zasada”, że sprzedawane sprzęty wydawano dopiero po zapłacie pełnej ceny, w związku z czym, Powód musiał na

pewno uiścić całą wymaganą kwotę za przyczepę, aby mu ją wydano. Co więcej, J. Z. podał, że pamięta jak T. L. odbierał sporny pojazd z terenu wspomnianego Zakładu (...) w K.. Kolejny świadek K. L. wskazywał na to, że w późniejszym okresie wspólnie ze swoim kuzynem T. L. remontował przyczepę, gdyż ta była w niezbyt dobrym stanie technicznym. Sytuacja ta miała miejsce między 1993 – 1994 rokiem. Dodatkowo świadek ten potwierdził, że Powód korzystał z przyczepy już wcześniej przy pracach gospodarskich. Tak Powód, jak składający zeznania mężczyźni, jednoznacznie podkreślili, że do chwili obecnej przedmiotowa przyczepa S. D / 47 znajduje się w posiadaniu T. L..

W ocenie Sądu, nabycie przez powoda omawianej ruchomości został potwierdzony także za pomocą dowodów z dokumentów, a w szczególności odcinka uiszczenia opłaty skarbowej od zakupu pojazdu oraz zaświadczenia z przeprowadzonego badania technicznego /k. 12 – 15/. Pierwszych z ww. dokumentów został opatrzony datą „27.06.1991 roku”, znajdującą się na pieczęci Urzędu Skarbowego w L.. Jak wyjaśnił sam Powód, nie pamięta on kiedy dokładnie nabył przyczepę S. D/47, niemniej data 20.06.1991 roku wydaje się być w tym wypadku prawdopodobną. Zgodnie z treścią przesłuchania Powoda, miał on 14 lub 30 dni na uiszczenie stosownej opłaty skarbowej od nabytej ruchomości. Skoro uczynił to 27.06.1991 roku, to niewątpliwie musiał być już właścicielem przyczepy. Jednocześnie – jak tłumaczył T. L. – z tego co pamięta na pewno zmieścił się w miesięcznym terminie na uiszczenie opłaty skarbowej, przy czym nie uczynił tego od razu. W ocenie Sądu przyjęcie w tym wypadku daty 20.06.1991 roku, jako daty nabycia prawa własności, jako daty zakupu przyczepy jest usprawiedliwione okolicznościami sprawy. Zdaniem Sądu można przyjąć, że Powód w tym czasie był już właścicielem przyczepy, ponieważ byłaby to data która w toku zwykłych czynności związanych z zakupem pojazdu i opłaceniem niezbędnych danin publicznych odpowiadałaby rzeczywistemu czasowi niezbędnemu dla ich dokonania. Z kolei okoliczności ustalone na podstawie drugiego dokumentu korespondują z zeznaniami K. L., który wyjaśniał, że przyczepa była naprawiana przez niego i Powoda.

Jak wyjaśniono powyżej, aby móc skutecznie zrealizować powództwo o ustalenie istnienia prawa lub stosunku prawnego, konieczne jest istnienie po stronie czynnej interesu prawnego. Występuje on wówczas, gdy doszło do naruszenia praw podmiotowych danej osoby lub ich zagrożenia. W ocenie Sądu – w realiach przedmiotowej sprawy – po stronie Powoda istniał interes prawny w ustaleniu istnienia prawa własności do spornej przyczepy. Zgodnie z art. 72 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 20.06.1997 roku prawo o ruchu drogowym (tekst jednolity Dz. U. z 2012, poz. 1137), rejestracji pojazdu dokonuje się na podstawie, m.in. dowodu własności pojazdu lub dokumentu potwierdzającego powierzenie pojazdu. Dowodem własności pojazdu może być np. umowa sprzedaży, zamiany lub darowizny, a nadto prawomocne orzeczenie sądu rozstrzygające o prawie własności (por. § 4 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 22.07.2002 roku w sprawie rejestracji i oznaczenia pojazdów – tekst jednolity, Dz. U. 2014, poz. 1522).

Jak ustalono w toku postępowania sądowego Powód w chwili obecnej nie dysponuje żadnym pisemnym dowodem zakupu przedmiotowej przyczepy, w związku z czym nie jest możliwe udowodnienie przez niego prawa własności przez organami administracyjnymi posiadającymi kompetencję do rejestrowania pojazdów. Z kolei, jak wynika z treści art. 71 ust 1 ustawy prawo o ruchu drogowym, dokumentem stwierdzającym dopuszczenie do ruchu pojazdu samochodowego, ciągnika rolniczego, pojazdu wolnobieżnego wchodzącego w skład kolejki turystycznej, motoroweru lub przyczepy jest dowód rejestracyjny albo pozwolenie czasowe. Jednocześnie, zgodnie z art. 95 kodeksu wykroczeń osoba, która prowadzi na drodze publicznej, w strefie zamieszkania lub strefie ruchu pojazd, nie mając przy sobie wymaganych dokumentów, podlega karze grzywny do 250 złotych albo karze nagany. Wobec powyższych okoliczności należy stwierdzić, że Powód miał wyraźny interes prawny w ustaleniu jego prawa własności do przyczepy S. D / 47, bowiem posługiwanie się przez niego przyczepą bez jej zarejestrowania, z jednej strony mogłoby narazić go na odpowiedzialność wykroczeniową, z drugiej zaś byłoby nielegalne w myśl przepisów administracyjnych. Ponadto w chwili obecnej nie posiada on żadnego dowodu, potwierdzającego stan właścicielski ruchomości, wobec czego odmówiono mu zarejestrowania przyczepy. Dodatkowo (...) udzieliła Powodowi informacji, że nie posiada już dokumentów związanych z transakcją dokonaną w 1991 roku. Zdaniem Sądu – w świetle zaprezentowanego wyżej wyводу i poczynionych ustaleń faktycznych – uwzględnienie powództwa o ustalenie prawa własności w tym wypadku było jedyną drogą, która mogła zapewnić Powodowi należytą ochronę prawną, a jego uwzględnienie pozwoli na prawne usankcjonowanie w przyszłości istniejącego stanu faktycznego.

Ubocznie wyjaśnienia wymaga, że stanowisko Pozwanego zaprezentowane w piśmie z dnia 16.09.2015 roku /k. 21 – 21v/ nie zasługiwało na aprobatę. Ewentualne wystąpienie przez Powoda z roszczeniem o stwierdzenie nabycia prawa własności w drodze zasiedzenia nie było uzasadnione, gdyż w zakresie udowodnionym w przedmiotowej sprawie nabycie prawa własności nastąpiło już wcześniej i jego źródłem był stosunek prawny o charakterze obligacyjnym a nie prawnorzeczowym. W związku z tym argumentacja strony biernej zaprezentowana w ww. piśmie nie miała żadnego przełożenia w przedmiotowej sprawie, którego przedmiotem było sądowe ustalenie istnienia prawa wcześniej nabytego, a nie stwierdzenie nabycia prawa własności przez zasiedzenie.

Jednocześnie zarzut Pozwanej dotyczący braku legitymacji procesowej był chybiony, ponieważ Powód sprostował oznaczenie strony biernej, co było prawnie dopuszczalne.

Wobec powyższych okoliczności, Sąd uwzględnił żądanie pozwu, o czym orzekł w pkt. 1 sentencji.

Zgodnie z art. 98 § 1 kpc strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu). Do niezbędnych kosztów procesu strony reprezentowanej przez adwokata zalicza się wynagrodzenie, jednak nie wyższe niż stawki opłat określone w odrębnych przepisach i wydatki jednego adwokata, koszty sądowe oraz koszty nakazanego przez sąd osobistego stawiennictwa strony (art. 98 § 3 kpc). Natomiast stronom reprezentowanym przez radcę prawnego lub rzecznika patentowego oraz Skarbowi Państwa reprezentowanemu przez Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa zwraca się koszty według przepisów o wynagrodzeniu adwokata (art. 99 kpc).

Stawki wynagrodzenia radcy prawnego zostały określone w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 czerwca 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (t.j. Dz. U z 2013 roku, poz. 490). Jednocześnie w przedmiotowej sprawie nie miały zastosowania przepisy nowego rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2015 roku, poz. 1804), które weszło w życie z dniem 01.01.2016 roku. Jak wynika z § 21 ostatniego z powołanych aktów wykonawczych do spraw wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie rozporządzenia stosuje się przepisy dotychczasowe do czasu zakończenia postępowania w danej instancji. Jako że pozew w przedmiotowej sprawie został złożony w dniu 27.08.2015 roku, a więc w czasie gdy obowiązywały jeszcze przepisy poprzedniego rozporządzenia, do określenia wysokości kosztów zastępstwa radcy prawnego w tym procesie cywilnym będą miały zastosowanie przepisy dawne.

Nie ulegało wątpliwości, że spór wygrał Powód, ponieważ uwzględniono w całości jego żądanie.

Sąd ustalił, że Powód był reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika (radcę prawnego). W ocenie Sądu, w poczet kosztów procesu, zasądzonych na rzecz Powoda, należało zaliczyć koszty zastępstwa procesowego (wynagrodzeni radcowskie plus opłata skarbową) oraz uiszczoną opłatę od pozwu (tj. 80 zł). Stawkę wynagrodzenia radcowskiego w wysokości 600,00 złotych ustalono w oparciu o § 6 pkt 3 przywołanego wyżej rozporządzenia.

Biorąc powyższe pod uwagę, Sąd zasądził od Pozwanej na rzecz Powódki kwotę 697,00 złotych tytułem kosztów procesu.